

ŠŤASTNÁ TO ŽENA?

Luk 1, 26 – 45

kázání ze soboty 22. 12. 2012 - br. Jonczy Radomír

Mladé dívce Marii z Nazaretu anděl oznámil, že otěhotní a porodí syna, který bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Navěky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce. (Lk 1,32-33)

Každá židovská žena či dívka snila o tom, že se snad právě ona stane matkou Mesiáše. Hospodin si nakonec k tomuto úkolu vybral právě Marii. Její příbuzná Alžběta Hospodinovo rozhodnutí zhodnotila slovy: „*Blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo předpovězeno.*“ (Lk 1,45) Kněžna Zaháňská z románu Boženy Němcové „Babička“, by řekla: „Šťastná to žena.“ Byla však Marie doopravdy šťastným člověkem?

I. Úlek a úžas z Božího zjevení

Andělské zjevení určitě muselo být pro prostou dívku z Nazaretu doslova šokující. Nadpřirozené jevy sice tehdy sice ještě nebyly tak mimořádné, jako dnes, ale i tak by člověk anděla čekal spíše v Jeruzalémském chrámu, než v opovrhaném Nazaretu.

Ke všemu, bývalo dobrým zvykem, že Bůh komunikoval především s muži. Maria byla prostá žena a ještě k tomu dívka, sotva odrostlá dívčímu věku. Není divu, že ji setkání s andělem vyděsilo. Šokující nebylo jen zjevení samotné, ale i jeho obsah: „*Počneš a porodíš syna*“. Není divu, že to Marii vrtalo hlavou: „*Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?*“

Ptáme li se tedy, jaký praktický dopad mělo v Mariině životě to, že se stala ženou blahoslavenou, pak prvním důsledkem byl úlek a úžas, po kterém ji musel anděl konejšit slovy: „*Neboj se...*“

II. Ohrožená pověst

Setkání s příbuznou Alžbětou bezesporu patřilo ke světlým okamžikům Mariina těhotenství. Bůh Marii jejím prostřednictvím ujistil, že zjevení, kterého se jí dostalo, nebyly halucinace, ale Boží oslovení. Radost z toho, že je žena pozeňnaná nad všechny ostatní však mohla Marie plně vychutnávat jen těch několik měsíců, které strávila v Alžbětině domě. Krátce po návratu domů však radost z vyhlídky, že světu porodí Mesiáše, zastínil další mrak.

Jak to jen vysvětlí svému snoubenci? Pochopí Josef, že otcem miminka jeho snoubenky je Duch svatý? „Zázračná“ těhotenství byla v Izraeli už celá tisíciletí řešena kamenováním. Naštěstí byl Josef muž spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě, proto se rozhodl potají ji propustit. (Mt. 1,19).

Bezva. Cesta tichého rozchodu byla určitě lepší, než veřejný proces. Vize svobodné, všemi opovrhané matky, však Marii určitě ke štěstí nepřidala. Pán Bůh však překvapenému snoubenci nakonec vše vysvětlil a tak se Josef Marie a jejího syna ujal. Další problémy však na sebe dlouho nenechaly čekat.

III. Strastiplná cesta do Betléma

Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. Tento první majetkový soupis se konal, když Syrii spravoval Quirinius. Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. Také Josef se vydal z Galilee do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě. (Lk. 2, 1 -5)

Na první pohled žádný problém. Rodinný výlet do rodného města. Nesmíme však zapomenout, že by se na cestu dlouhou sto dvacet kilometrů v pokročilém stavu těhotenství dnes jen tak někdo nevydal. S císařem se však tenkrát nediskutovalo.

IV. Porod ve chlévě

Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek, a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechem. (Lk 2, 6.7)

Josefovi s Marií se muselo hodně ulevit, když se po dlouhé pouti na obzoru začaly rýsovat střechy betlémských domů. Pod žádnou z nich se však pro ně nenašlo místo. Město bylo pravděpodobně přeplněno poutníky, kteří sem stejně jako oni dorazili ke sčítání lidu. Po marném hledání připadl v úvahu jen špinavý, smradlavý chlév zájezdního hostince. Přemýšleli jste už někdy o tom, jak scénérie chléva musela působit na maminku v očekávání?

Při vši té hrůze však nakonec vše dobře dopadlo. Marii se narodilo krásné, zdravé miminko a do chléva postupně dorazili pastýři a mudrci, kteří Marii znovu ujistili, že její dítě je dítětem výjimečným. Radost z jeho narození však neměla trvat dlouho.

V. Útěk do Egypta

Když odešli, hle, anděl Hospodinův ukázal se Josefovi ve snu a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i matku jeho, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu, neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil.“ (Mt 2, 13. 14)

Vskutku netradiční šestinedělí, vidíte? Na útěku, v cizí zemi, s malinkým miminkem... Nevíme, jak dlouho mohla celá ta hrůza asi tak trvat. Pro Marii to však musel být další veliký stresor. Zprávy o tom, že židovský král nechal kvůli malému Ježíši (potenciálněmu konkurentovi svého trůnu) vyhubit všechna nemluvňátka v Betlémě, musely Mariin stres ještě více prohloubit. Herodes sice krátce na to zemřel, Mariino utrpení však jeho smrtí ještě zdaleka skončit nemělo.

VI. Hrozba Simonova proroctví

Po návratu domů se Josef s Marií jako správní Židé, podřízení zákonům Mojžíšovým, museli opět vydat na další cestu do nedalekého jeruzalémského chrámu. Museli zde absolvovat rituály Tórou předepsané k očišťování rodičky a k zasvěcení prvorozeného syna Hospodinu.

Když do chrámu přinášeli Ježíše, zkřížil jim cestu Simeon, spravedlivý a zbožný chudás s prorockým darem. V malém Ježíši totiž identifikoval Hospodinova Mesiáše. Vzal jej do náručí a vděčně při tom chválil Boha. Dítěti i rodičům nakonec poželhal a setkání s nimi ukončil slovy: *Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.“ (Lk 2,34)*

Jinými slovy řečeno: „Tvůj syn, Marie, sice bude Mesiáš, ale u mnohých narazí na odpor a jeho utrpení, které vlastně bude i utrpením tvým.“ Plný dosah těchto slov Marie v tu chvíli asi ještě nepochopila, určitě je však stačila zaregistrovat a ke štěstí jí určitě nepřidaly.

VII. Ježíšovo odmítnutí matky

Léta plynula a možná se už Marii začalo jevit, že jí jen tak něco nemůže ohrozit. Ježíš se však najednou sbalil a opustil svůj rodný dům. Nechal se od Jana v Jordánu pokřtít a zmizel v poušti. Dlouhodobější pobyt na poušti tenkrát znamenal téměř jistou smrt. Dovedete si představit, co těch čtyřicet dnů a čtyřicet nocí musela Marie prožívat a jaká radost se jí naopak musela zmocnit, když se dozvěděla, že se přece jen vrátil zpět do civilizace a k tomu ještě přijal pozvání na svatbu příbuzných z Kány Galilejské?

Ani svatba však neměla proběhnout bez určitého rozčarování. Došlo tam víno. Marie se starostlivě pokusila vstoupit do hry tím, že poprosila syna o spolupráci. Musela se však vypořádat s jeho docela tvrdým odmítnutím: „*Co to ode mne žádáš, ženo?*“ (Jan 2, 4) Oslovení „ženo“ sice tenkrát nemělo hanlivou příchut, bylo však jasným vyjádřením toho, že mateřská role Marie vůči Ježíši skončila a že se jejich cesty rozcházejí. Později si z úst syna musela vyslechnout ještě tvrdší konstatování: „Kdo je moje matka a kdo jsou moji bratři? Moje matka a moji bratři jsou ti, kteří slyší Boží slovo a podle něho jednají.“ Nejostřejší bolest však měla teprve přijít.

VIII. Ježíšovo ukřižování

U Ježíšova kříže stály jeho matka a sestra jeho matky, Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš spatřil svou matku a vedle ní učedníka, kterého miloval, řekl matce: „*Ženo, hle tvůj syn!*“ (J 19, 25 – 26)

Říká se, že v životě není větší bolest, než když musí matka vidět trpět a umírat své vlastní dítě a nemůže mu při tom nijak pomoci. Syn, který se měl stát Mesiášem, před Mariinými očima umírá na kříži v krutých bolestech potupnou smrtí ukřižováním a Marii nezbývá, než jen nečinně přihlížet. Myslím, že z jeho ran nevyteklo víc krve, než slz z očí jeho matky...

Tak co říkáte, přátelé? Šťastná to žena? Přemýšlel jsem, v čem vlastně spočívalo její štěstí? Pomohlo mi, když jsem se ještě jednou vrátil k výroku Mariiny příbuzné Alžběty: „*Blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.*“

Všimli jste si? Mariino štěstí, nebylo postaveno na příznivé konstelaci životních okolností, nýbrž na její víře. Celá léta úplně nerozuměla tomu, co se ještě před svým početím dozvěděla od anděla Gabriela. Všechno však uchovávala ve své mysli a nepřestávala o tom přemýšlet. (Luk 2, 19.51) Navzdory nepochopení a utrpení, kterým si musela projít, však Hospodinu nikdy nepřestala důvěřovat. To bylo zdrojem jejího životního blaha.

Bůh chce, aby náš život, stejně jako život Marie, byl živým kázáním o ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Pánu. Proto dopouští, aby i naši duši tu a tam proniknul meč utrpení. Měli bychom o Kristově utrpení nejen hovořit, ale také jej trpělivě sami na sobě snášet. Naše kázání tím získá na autentičnosti a stane se věrohodnějším.

V období vánoc s malým Ježíškem ožívá i vzpomínka na jeho matku. Zavzpomínejme na ženu, která už ve svém mládí uvěřila, že se splní to, co jí Pán řekl a nepřestala tomu věřit ani navzdory všem zklamáním a utrpení. Šťastná to žena... Amen